

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

De Petteflet

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **Basisschool De Petteflet te Tilburg**

Bestuur: Stichting Xpect Primair

Datum bezoek : 7 december 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Maria Zaad (ouder), Ingrid Volz (consulent), Judith Moekiran (leerkracht Leertuin), Sylvia v.d. Ven (intern begeleider), Anne-Fleur van der Weide (directeur).
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2, groep 3/4, groep 7, Leertuin.
- een teamgesprek - aanwezig was: een representatief deel van het team.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen erop dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

De Petteflet is een basisschool in Tilburg West (Reeshof) met een leerlingenaantal dat ruim onder gemiddeld ligt (123 leerlingen op 1 oktober 2015). De Petteflet is een school van de Stichting Xpect Primair, een bestuur voor 20 katholieke scholen in Tilburg.

De Petteflet wil vanuit de principes van Maria Montessori een energieke en innovatieve vertaalslag naar de 21ste eeuw maken. Energiek betekent dat de Petteflet een school wil zijn die constant in beweging is. Innovatief duidt erop dat er vanuit het gedachtegoed van Maria Montessori oog is voor nieuwe ontwikkelingen. Opbrengstgericht werken, planmatig werken en werken volgens de 1-zorgroute passen bij het concept. Doorgaande lijnen uitzetten, het goed volgen van de ontwikkeling van leerlingen en tegelijk het maximale uit leerlingen halen, gaan hand in hand.

De kernwaarden voor de school zijn:

- Zelfstandigheid
- Vrijheid in gebondenheid
- Leren van en zorgdragen voor elkaar
- Stimulerende leeromgeving

In augustus 1995 is Montessorischool de Petteflet met 11 leerlingen in 2 noodlokalen gestart aan de Millingenstraat in de wijk Reeshof te Tilburg. Door de jaren heen groeide de school gestaag en in 1998 verhuisde de school naar nieuwbouw aan de Kamerikstraat. De laatste jaren is er sprake van een daling van het leerlingenaantal.

De naam Petteflet duidt op de diversiteit waarover in het boek van Annie M.G. Schmidt gesproken wordt. Men wil een vergelijkbare diversiteit aan leerlingen binnen haar muren onderwijs bieden.

Er is een kernteam 'schoolontwikkeling' bestaande uit een directeur, een LB-leerkracht, coördinator/leerkracht en een intern begeleider.

De leerlingen zijn verdeeld over 6 groepen. De kleutergroep bevat jongste en oudste kleuters. De groepen 3/4 en 5/6 zijn combinatiegroepen. De groepen 7 en 8 lijken op jaargroepen met de kanttekening dat dit in lijn met de Montessori-visie groepen zijn met leerlingen met diverse onderwijsbehoeften (en dus heterogene groepen).

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Montessorischool De Petteflet weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

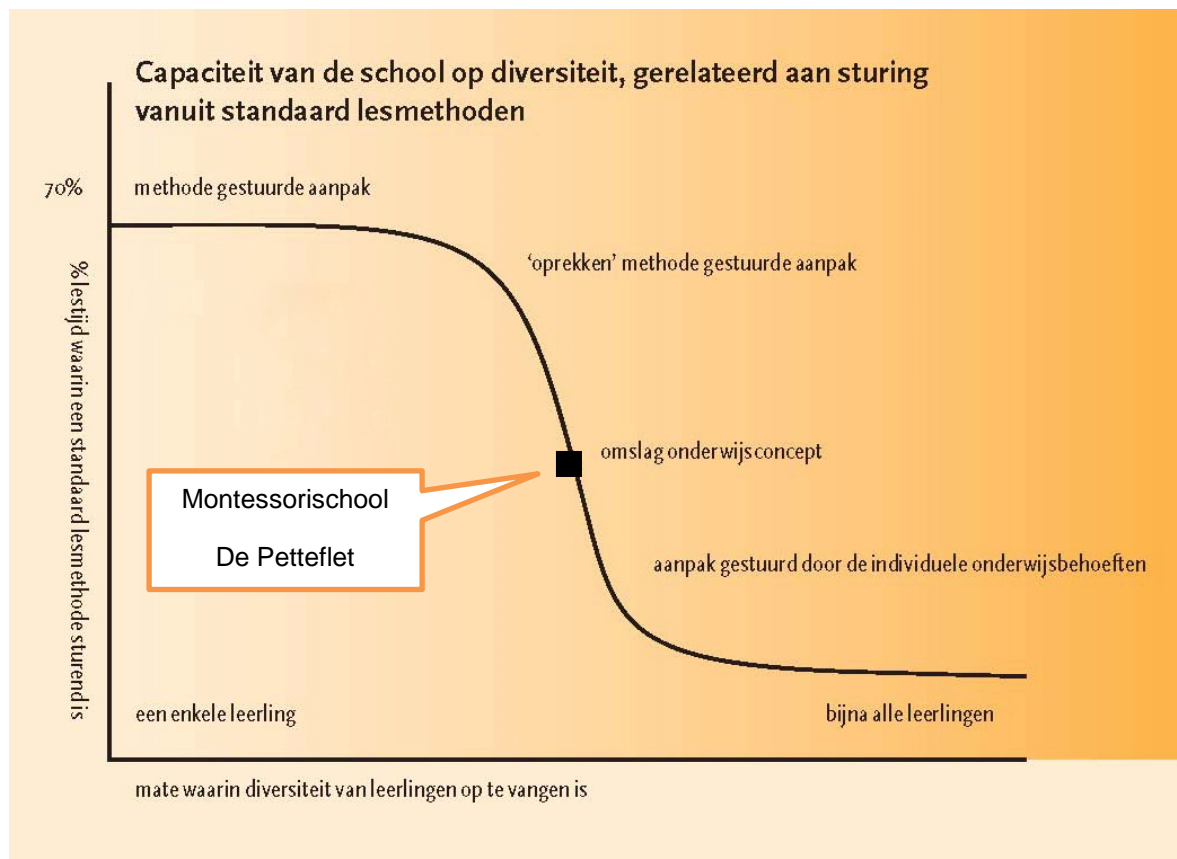
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methodegestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Petteflet bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

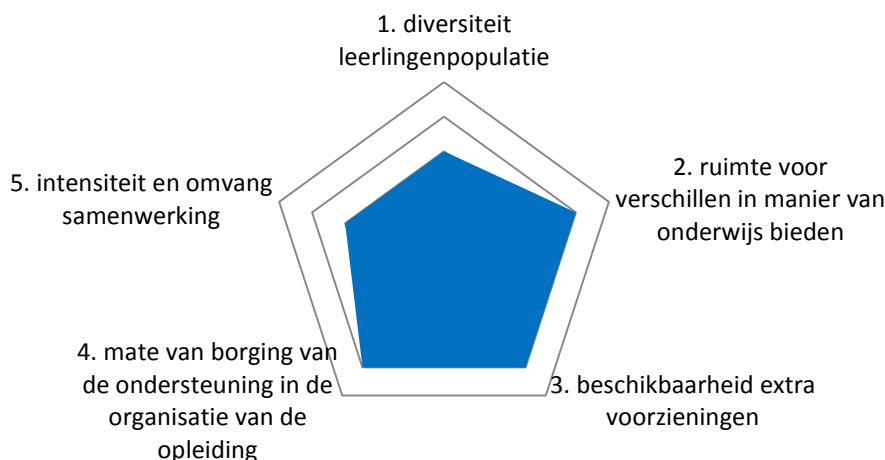
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Petteflet te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie (1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is met betrekking tot het opleidingsniveau van ouders matig heterogeen. Hoge en midden opleidingsniveaus domineren. Er zijn op de laatste teldatum zeven leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en één leerling heeft gewicht van 1,2. De culturele achtergrond van de leerlingen is divers. Zestig procent van de leerlingen is autochtoon, veertig procent is allochtoon. Sommige leerlingen hebben ouders elk afkomstig uit een ander land. Thuis wordt er overwegend Nederlands/dialect gesproken. Veel allochtone leerling zijn meertalig opgevoed, omdat niet alle ouders het Nederlands voldoende beheersen.

Naar schatting van de geïnterviewde medewerkers is het niveau van leren over het geheel van de school gemiddeld (CITO C). Bij de eindtoets CITO scoren de leerlingen binnen de inspectiemarges, waarbij rekening is gehouden met het opleidingsniveau van ouders. Er is onder de leerlingen weinig verschil in leerstijlen. De schatting is dat weinig leerlingen speciale ondersteuningsbehoeften hebben

in het verwerken van de informatie en op gedrag. De speciale behoeften vallen niet direct op, omdat het team denkt vanuit onderwijsbehoeften.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Het team van De Petteflet biedt onderwijs vanuit de Montessori-visie en werkt vanuit de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Allereerst worden basisvaardigheden aangeboden voor rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen. De leerkracht hanteert hierbij het directe instructiemodel. Na het basisaanbod maken leerlingen zelf een bewuste keuze in de opdrachten die zij willen uitvoeren. De leerdoelen staan dus vast, de weg ernaartoe wordt door de leerlingen ingevuld in het zogenaamde Leerplan. Van belang is dat de voorbereide omgeving op orde moet zijn en leerlingen kunnen kiezen uit een groot aanbod van opdrachten.

Het team heeft de afgelopen jaren stappen gemaakt waarbij zelf ontdekken en zelfsturing van leerlingen steeds meer gaat overheersen. De leerkracht stuurt hierbij de vaststaande leerdoelen, de leerling stuurt het Leerarrangement in zijn of haar zogenaamde Leerplan.

Door middel van het Leerarrangement biedt het team ruimte voor 21st century skills. Deze ontwikkeling sluit mooi aan bij wat Montessori heeft bedoeld. In het Leerarrangement ontwerpen leerkrachten opdrachten voor een bepaald onderwerp. De onderwerpen zijn gebaseerd op de kernconcepten van het KPC die tevens de kerndoelen dekken. De opdrachten voor de basisvakken zijn gestructureerd. Het Leerarrangement biedt ruimte voor vrije opdrachten.

De school is erop gericht het maximale uit de leerlingen te halen. Naast de ondersteuning in de klas is er een Leertuin waar leerlingen naar toe gaan die buiten de groepsplannen vallen en/of een OPP hebben. Tevens heeft de school een Plusklas voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Bij het beoordelen van resultaten wordt gekeken naar eerdere prestaties. Daarnaast worden overzichten gemaakt van de groep- en schoolscore voor de school zelf vanwege de verantwoordelijkheid die de school heeft met betrekking tot het volgen van de opbrengsten. De leerkracht beoordeelt en de leerlingen worden mede uitgedaagd om zichzelf te evalueren aan de hand van het portfolio. Vanaf groep 2 evalueren leerkrachten en leerlingen samen het onderwijs. Het Montessori-onderwijs is zelfcorrigerend.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Nadat de basis op orde gebracht is, zet het team de inrichting van het onderwijs vanuit onderwijsbehoeften door. De onderlinge afstemming en de gehanteerde onderwijskundige uitgangspunten garanderen de verdere groei van het onderwijsconcept.

Er zijn geen grote grenzen, maar verantwoording kan de ontwikkeling van het onderwijsconcept beperken. Hierbij moet met name gedacht worden aan het afleggen van verantwoording aan externe partijen als inspectie en ouders. Het is wat dit betreft belangrijk dat de opbrengsten van het onderwijs op het niveau blijven dat, gelet op de kenmerken van de populatie, verwacht kan worden.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Onderwijsmaterialen: Op school zijn er specifieke onderwijsmaterialen beschikbaar voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften voor didactische kenmerken (o.a. Montessorimaterialen in alle groepen) en pedagogische/psychologische kenmerken (Vrienden voor het leven, Mindset).
- Ruimtelijke omgeving: Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (handenarbeidlokaal/atelier, een keuken), extra ruimtes voor bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal, extra grootte van de lokalen, gangen en speel/gymruimten, een speelplein met extra kwaliteit) en extra ruimtes voor verzorging/rust (verzorgingsruimte, time-out ruimte).
- Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor ASS en AD(H)D. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.
- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs: De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, GGZ, de gemeentelijke ketenzorg en de buitenschoolse opvang.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- De Petteflet kan zich profileren als een opleidingsschool en stagiaires aannemen van verschillende opleidingsinstituten waardoor meerdere stagiaires structureel op school aanwezig zijn. Hierdoor kan effectief ruimte worden gecreëerd voor extra handen in de klas.
- De directie kan de teamleden motiveren en de gelegenheid geven zich te scholen in specialistische expertise op specifieke gebieden (ASS, gedragsproblemen).

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Toelichting

De groepsleerkracht is de spil in de onderwijsondersteuning voor een leerling. Dat wil zeggen dat de leerkracht ook de eerst aanspreekbare persoon voor ouders en externen is. Ook groepsanalyses worden in eerste instantie door de leerkracht zelf gedaan, maar dit komt ook aan de orde in een gesprek met de directeur en de intern begeleider.

De ondersteuning vindt allereerst plaats in de groep. Het team denkt proactief. Er wordt een werkwijze gehanteerd waarbij de leerkracht vooraf nadenkt over wat een leerling nodig heeft om de gestelde doelen te bereiken. Een leerling kan geplaatst worden in de Leertuin als hij/zij buiten het groepsplan valt en/of een OPP heeft. De school heeft een Plusklas voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Voor het volgen van de sociaal-emotionele voortgang gebruikt de school 'Kijk!' voor alle groepen en Sociale Competenties voor groep 3 tot en met 8. Vanaf groep 5 vullen leerlingen ook zelf de lijst in. Om de ontwikkelingen voor de didactische vorderingen bij de leerlingen vast te kunnen stellen, wordt gebruik gemaakt van CITO-toetsen en methodegebonden toetsen. De resultaten en de groepsanalyses worden vastgelegd in ParnasSys. Drie keer per jaar bespreken de directeur en de intern begeleider de ontwikkeling en de vorderingen van alle leerlingen met de groepsleerkracht. Deze bespreking kan aanleiding zijn tot het treffen van maatregelen. Er is een intern zorgteam voor het bespreken van een leerling met een complexe problematiek. Conform de 1-zorgroute worden vier zorgniveaus gehanteerd. Als een leerling herhaald onvoldoende profiteert van een groepsplan, wordt de leerling aangemeld voor de leerlingbespreking.

Twee keer per jaar worden aan de hand van de scores die behaald zijn op de methodeonafhankelijke toetsen, de onderwijsresultaten per groep besproken. Voor de overdracht van groep naar groep wordt gebruik gemaakt van een groepsoverzicht. Daarnaast vindt er warme overdracht plaats middels een overleg met de vorige groepsleerkracht.

Het team van de Petteflet ziet ouders als educatieve partners. Er wordt een grote rol aan hen toegekend, onder andere bij het bepalen van de onderwijsbehoeften van leerlingen. Bij worden ouders betrokken bij het zoeken naar oplossingen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Het OPP wordt nu nog door de IB-er geschreven. De school heeft de ambitie dat in de toekomst dit door de groepsleerkracht wordt geschreven.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Petteflet kent de basisscholen waarmee zij het voedingsgebied deelt. Eén keer per twee maanden is er overleg met scholen over wijk gerelateerde zaken die betrekking hebben op school. Voor zij-instromers wordt een passende school gevonden.

Samenwerking met overige reguliere basisscholen binnen Plein013 is minimaal. Binnen het eigen schoolbestuur zijn regelmatig overlegbijeenkomsten voor directeurs (zaken op bestuursniveau), IB-ers (kennisdeling) en leerkrachten (kennisdeling). Er zijn leergemeenschappen voor verschillende vakken en leerkrachten krijgen de gelegenheid bij elkaar op school te kijken. Onderling hebben zij korte lijnen. Vanuit Plein013 zijn ook diverse bijeenkomsten voor directeurs en IB-ers. Plein013 biedt verschillende arrangementen aan voor leerlingen met een taalontwikkelingsachterstand en hoogbegaafde leerlingen. Daarnaast heeft elke school consultant toegewezen gekregen voor een bepaald aantal uren per week. De school heeft geen samenwerking met VVE. Wel is er samenwerking met de voorschoolse opvang en de peuterspeelzaal. Er is er een warme overdracht van de PSZ naar de basisschool en ook van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Het VO geeft een terugkoppeling. Hieruit is gebleken dat de adviezen van school passend zijn.

De school kan contact opnemen met het SBO en hen vragen om adviezen. De SO-scholen komen alleen in beeld bij een verwijzing.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team werkt volgens de visie van M. Montessori waarbij men uitgaat van de leerling en de naaste zone van ontwikkeling. De ondersteuningsbehoeften zijn hierbij belangrijk waardoor de leerkracht de leerling beter kan coachen. Wel wordt rekening gehouden met de kaders en de doorgaande lijn vanwege het afleggen van verantwoording aan anderen, zoals de inspectie. De opbrengsten van het onderwijs moeten op niveau blijven. Het pedagogisch klimaat op school is goed en houdt stand mede door leerkrachtvaardigheden. De aanwezigen benoemen zelfs dat de leerlingen soms te sociaal zijn en zij onderling weinig confrontaties hebben. De aanwezigen vragen zich af of daadwerkelijk iedere leerling weerbaar genoeg is als hij/zij naar het voortgezet onderwijs gaat.

Er is voldoende aandacht voor leerlingen met een achterstandsontwikkeling en de hoog- en meerbegaafden. De middengroep krijgt voldoende aandacht. Ook de stille onderpresteerders mogen niet worden vergeten. Voor de zij-instromers geldt dat wanneer de onderwijsbehoeften en het plan van aanpak er ligt, de leerkrachten deze leerlingen goed kunnen ondersteunen. Om optimale ondersteuning te bieden, zou het team eerder kiezen voor extra handen of een dubbele bezetting en minder voor klassenverkleining.

Het team wil het liefst op de eigen locatie ondersteuning bieden en is tegelijkertijd tevreden dat er uitwijkmogelijkheden zijn in de vorm van een arrangement vanuit Plein-013. Het biedt leerlingen de mogelijkheid dat gelijkgestemden met en van elkaar kunnen leren. Het team is tevreden met de onderwijsconsulent die expertise in de school brengt.

Ouders zijn belangrijke partners van de school. Zij kennen hun kind het beste. De school denkt dat er nog beter gecommuniceerd kan worden naar ouders, bijvoorbeeld informatie over het Montessori-concept, zij-instromers en hoe de school anticipeert op zorgleerlingen.

Het team doet zijn uiterste best om voor alle leerlingen passend onderwijs te bieden. Men spreekt uit dat dit beter lukt wanneer de onderwijsbehoeften zorgvuldig in kaart zijn gebracht.

Samenvattend komt uit het teamgesprek de volgende ambities naar voren:

- Onderwijs bieden die nog meer uitgaat van de visie van M. Montessori
- De onderwijsbehoeften voor alle vakgebieden in kaart brengen
- Extra handen in de klas of een dubbele bezetting (het liefst co-teaching)
- Deskundig worden in psychische aandoeningen
- Meer scholing in het algemeen om deskundig te worden, met name op gedrag.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☐ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen is met betrekking tot het opleidingsniveau van ouders matig heterogeen. Hoge en midden opleidingsniveaus domineren. Van de 248 ouders hebben 89 ouders een mbo opleiding en 102 ouders een hbo-opleiding. Er zijn op de laatste teldatum (1 oktober 2015) zeven leerlingen met een leerlingengewicht van 0,3 en één leerling heeft een gewicht van 1,2.

- *thuis taal:*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting

Thuis wordt er overwegend Nederlands/dialect gesproken. Veel allochtone leerlingen zijn meertalig opgevoed. Er zijn ouders die thuis beide talen spreken, omdat de zij het Nederlands nog onvoldoende beheersen.

- *culturele achtergrond*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De culturele achtergrond van de leerlingen is divers. Zestig procent van de leerlingen is autochtoon, veertig procent is van niet-Nederlandse afkomst en komt van Noorwegen, Spanje, Italië, Turkije, Polen, Rusland, Bulgarije, Marokko, Suriname, Brazilië en Japan. Sommige leerlingen hebben ouders elk afkomstig uit een ander land.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting

Naar schatting van de geïnterviewde medewerkers is het niveau van leren over het geheel van de school gemiddeld (CITO C). Bij de eindtoets CITO scoren de leerlingen binnen de inspectiemarges, waarbij rekening is gehouden met het opleidingsniveau van ouders. De leerlingen zijn ingedeeld op grond van hun leeftijd. Er zijn leerlingen die op een ontwikkelingsachterstand hebben en leerlingen die meer- en hoogbegaafd zijn. De medewerkers van de school zien iedere leerling als een leerling met een eigen niveau en eigen onderwijsbehoeften. Het gemiddelde is daarom niet de maat voor een leerling.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting

De geïnterviewden benoemen dat er onder de leerlingen weinig verschil is in leerstijlen. In de basis stemmen leerkrachten af op de leerstijlen van de leerlingen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting

De schatting is dat weinig leerlingen behoeften hebben in het verwerken van de informatie. In Groep 7 is een zorggroep. Leerlingen hebben baat bij een prikkelarme werkomgeving en instructie die in delen wordt aangeboden.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☒ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

Toelichting

De schatting van het aantal leerlingen die speciale aandacht nodig hebben vanwege hun gedrag is laag (ongeveer 4 leerlingen per groep) en verschilt per groep. Zo zijn er leerlingen met faalangst, kwetsbare leerlingen en leerlingen die behoefte aan begrenzing van gedrag nodig hebben. Leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen onderwijs. De speciale behoeften vallen niet direct op, omdat men ook voor gedrag denkt vanuit onderwijsbehoeften. Het pedagogisch klimaat op de school is goed. Zorgleerlingen zijn vaak zij-instromers. Ouders die verder wonen dan de Reeshof weten de weg naar de school te vinden, ook vanwege de visie van het Montessori-onderwijs.

Het succesvol omgaan met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kan tot op zekere hoogte afgelezen worden aan het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. In de afgelopen vier schooljaren is dit als volgt geweest:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	3	1	2	1
verwijzingen sbo4	1	-	-	1
verwijzingen so5 cat 1	-	-	-	-
verwijzingen so cat 2	-	-	-	-
verwijzingen so cat 3	-	-	-	-

Aantal leerlingen met een OPP:

	<i>aantal op dit moment</i>
leerlingen waarvoor een ontwikkelingsperspectief is opgesteld	6

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

Voor een aantal leerlingen is vanuit de arrangementen van Plein013 de volgende ondersteuning geboden:

arrangementen Plein013	<i>schooljaar 2014-2015</i>	<i>schooljaar 2015-2016</i>
leerlingen voor wie Taalhulp ingeschakeld		
leerlingen gebruik makend van Taalklas	1	
leerlingen naar Taalschool verwezen		
leerlingen naar Topklas verwezen		
leerlingen voor wie Steunpunt Hoogbegaafde II ingeschakeld	8	2
leerlingen gebruik makend van Intermezzo		
leerlingen verwezen naar Talentklas		

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☐	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☒	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☒	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☒	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

Het team van De Petteflet biedt onderwijs vanuit de visie van M. Montessori en werkt vanuit de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Allereerst worden basisvaardigheden aangeboden voor rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen. De leerkracht hanteert hierbij het directe instructiemodel. Na het basisaanbod maken leerlingen zelf een bewuste keuze in de opdrachten die zij willen uitvoeren. Leerlingen die onder het gemiddelde niveau functioneren, krijgen extra ondersteuning van de leerkracht. Hierna zijn zij in staat zelfstandig het werk te plannen. De leerdoelen staan vast, de weg ernaartoe wordt door de leerlingen ingevuld in zijn of haar zogenaamde Leerplan. Van belang is dat de voorbereide omgeving op orde moet zijn en leerlingen kunnen kiezen uit een groot aanbod van opdrachten.

Het team heeft de afgelopen jaren stappen gemaakt waarbij zelf ontdekken en zelfsturing van leerlingen steeds meer gaat overheersen. De leerkracht stuurt hierbij op de vaststaande leerdoelen, de leerling kiest de materialen/opdrachten waarmee de doelen bereikt worden. Door middel van het Leerarrangement biedt het team ruimte voor 21st Century Skills, kennis en vaardigheden die kinderen voor de toekomst zouden moeten verwerven. Deze ontwikkeling sluit mooi aan bij wat Montessori heeft bedoeld. In het Leerarrangement ontwerpen leerkrachten opdrachten voor een bepaald onderwerp. De onderwerpen zijn gebaseerd op de kernconcepten van het KPC die tevens de kerndoelen dekken. Dit geeft houvast en duidelijkheid voor het inrichten van het onderwijs. Er is aandacht voor actualiteit, het ontwikkelen van probleemoplossend vermogen en het gebruik van ICT. De Leerarrangementen bevatten onderdelen van verschillende vakgebieden. De leerlingen gebruiken hun talenten, de leerkracht coacht. Tijdens het schoolbezoek werd gewerkt rond het thema 'communicatie' met als onderwerp 'hoe breng ik mijn boodschap over'. De verschillende activiteiten dagen leerlingen uit om samen te werken, zoals boodschappen doen in een winkel (onderbouw), een reclamefolder maken, een winkel met een businessplan ontwikkelen en adverteren voor de eigen producten via een speciaal hiervoor ingerichte website.

De opdrachten voor de basisvakken zijn gestructureerd. Het Leerarrangement biedt ruimte voor vrije opdrachten. De ambitie van het team is om voor de basisvakken de nadruk te leggen op vrije opdrachten.

De school is er op gericht het maximale uit de leerlingen te halen. Het team wil hiervoor de onderwijsbehoeften voor alle vakken in kaart brengen (speerpunt van de school) en het verwachte uitstroomniveau bepalen. De school heeft een Plusklas voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Tevens wordt er gewerkt met een Leertuin. Hier gaan leerlingen naar toe die buiten de groepsplannen vallen en/of een OPP hebben. Deze leerlingen worden geclusterd op basis van onderwijsbehoeften. Alle leerlingen moeten de minimale leerdoelen behalen.

De leerstof bepaalt de leerweg en tegelijkertijd maakt men individuele aanpassingen.

De aanwezige ouder benoemt dat haar kind een passend lesaanbod heeft met eigen leerdoelen, maar zelf graag bij de groep wil horen. De leerkracht speelt hierop in en biedt activiteiten aan waarbij kan worden samen geleerd en gespeeld. Het team streeft ernaar dat de beginsituatie van de leerling de leerweg bepaalt.

Bij het beoordelen van resultaten wordt gekeken naar eerdere prestaties. Daarnaast worden overzichten gemaakt van de groep- en schoolscore voor de school zelf vanwege de verantwoordelijkheid die de school heeft met betrekking tot het volgen van de opbrengsten.

De leerkracht beoordeelt en de leerlingen worden mede uitgedaagd om zichzelf te evalueren aan de hand van het portfolio. De rapporten, of verslagen zoals ze bij de Petteflet heten, worden met de leerlingen besproken. Daarbij wordt ruimte geboden om zelf een oordeel te geven.

Vanaf groep 2 evalueren leerkrachten en leerlingen samen het onderwijs. Het Montessori-onderwijs is zelfcorrigerend. De vraag die aan leerlingen wordt gesteld is: "Wat wil je leren en ontwikkelen en wat heb je hiervoor nodig?"

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting

Het team van de Petteflet wil zich niet richten op de labels maar op de onderwijsbehoeften.

Het uitgangspunt is dat kinderen zich van nature willen ontwikkelen en dat deze ontwikkeldrift ruimte moet krijgen door passend leerkrachtgedrag. In de groepsoverzichten staan de onderwijsbehoeften beschreven.

Leerlingen krijgen zoveel mogelijk hulp binnen de groep. Soms is er echter zoveel extra aandacht nodig dat het binnen de groep niet lukt. Daarvoor is de groep 'Leertuin' ingericht. In deze groep wordt zowel extra aandacht gegeven aan leerlingen met een beperkter ontwikkelingsperspectief als aan hoogbegaafde leerlingen. In de Leertuin werkt geen remedial teacher in de traditionele zin, maar een gespecialiseerde leerkracht. Ook externen maken gebruik van deze groep en leveren hun bijdrage.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

Het rekening houden met leerstijlen van leerlingen is geïntegreerd in de aanpak van de school.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de teldatum 1 oktober 2015 heeft de Petteflet 123 leerlingen die zijn verdeeld over 6 groepen, te weten groep 1/2, 1/2, 3/4, 5/6, 7 en 8. De kleinste groep telt 15 leerlingen en de grootste 28 leerlingen. Gemiddeld zitten er 20,5 leerlingen in een klas. De klassen worden bemand door totaal negen leerkrachten, ondersteund door stagiaires. Tevens is er een vakleerkracht gym.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 95%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 95%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 100%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 100%

Toelichting

In het portfolio staan de leerdoelen van de leerling beschreven. Minimaal drie keer per jaar voert de leerkracht een portfoliogesprek met de leerling en ouders. Op de pijl van 'start' naar 'expert' geven zowel de leerkracht, als de leerling het niveau van de leerling aan door middel van een streepje. Dit vergroot het eigenaarschap de leerling ten aanzien van het eigen leerproces. Leerlingen verzamelen zelf werkjes en bewijs waardoor het tastbaar is. Aan de verschillende pijlen zijn concrete doelen verbonden. Leerlingen kunnen, naast de portfoliogesprekken, altijd in gesprek met de leerkracht.

Het pedagogisch klimaat van de school staat stevig. De Petteflet is een kleine school en iedereen kent elkaar. Jonge en oudere kinderen spelen en leren met elkaar.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

Het team deelt dezelfde visie wat terug is te zien in het handelen van de leerkrachten. De school heeft twee leerteams, één voor jonge en één voor oudere leerlingen. De beide leerteams gaan ook met elkaar in gesprek om zaken op elkaar af te stemmen.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☒ vaak

Toelichting

Zoals gezegd heeft elke leerling een portfolio waarin de leerdoelen staan omschreven en het niveau van de leerling. De leerkracht coacht en volgt de leerling die vervolgens zelf keuzes maakt.

De school heeft de ambitie ouders nog meer te betrekken in het ontwikkelproces van hun kind. Ouders worden uitgenodigd voor informatieavonden, bijvoorbeeld met betrekking tot het rekenonderwijs en portfolio's.

De Petteflet heeft een actieve leerlingenraad met acht leden die komen uit de groepen 5 tot en met 8. Regelmatig komen zij bij elkaar en zij praten met de directeur over diverse zaken, zoals de tevredenheidsspeiling onder de leerlingen, voorschoolse activiteiten, het nieuwe leren in o.a. Leerarrangementen en tablets op school. Op de website van de school wordt het verslag van de bijeenkomst geplaatst.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Het team van De Petteflet heeft de volgende teamexpertise ontwikkeld:

- kennis over opvattingen en aanpak vanuit het Montessori-onderwijsconcept
- kennis over opvattingen en aanpak in de onderwijszorg (directe instructiemodel, handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren)
- een teamaanpak op gedrag (afspraken op papier en werkend in de praktijk)
- competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind

Nog niet in de volle breedte aanwezig is:

- kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio

De aanwezige ouder is zeer tevreden over de samenwerking met school. Zij voelt zich serieus genomen. In de gesprekken geeft zij informatie over haar kind, waardoor de onderwijsbehoeften in beeld worden gebracht en de leerkracht hierin kan ondersteunen.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

De school heeft 123 leerlingen en zes groepen waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 20,5. In totaal is er **in** de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht ongeveer 20 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is 4 uur per week per klas gemiddeld. De extra ondersteuning wordt geboden door de stagiair-onderwijsassistent en de LIO-er. De stagiaires voeren voornamelijk observaties en activiteiten uit met betrekking tot hun eigen opdrachten.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de groep zet de school voor alle groepen ongeveer 15 uur per week in. Deze uren worden ingevuld door de RT-er/leerkracht, een gespecialiseerde leerkracht en een vakleerkracht gym. Tijdens de gymnastiekuren voert de groepsleerkracht de portfolio-gesprekken.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Montessorimaterialen in alle groepen
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. aangepaste fiets, laptop, motoriektaas gym
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Maatwerk, hulpboeken Cito, Muiswerk, Begeleiding van kinderen met spellingproblemen, Taalplezier, Speciale spellingbegeleiding, Spelling in de lift, Curriculum schoolrijpheid, Spellingspiekboek
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Kurzweil is beschikbaar via het samenwerkingsverband, Zoeklicht dyslexie, Leesladder, Leesprotocol, Veilig in stapjes, Villa Alfabet, Goed gelezen
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. time timers
- ☒ gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. Handschrift, Lopende letters, schuurpapier letters, Schrijven zonder pen
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. Kids Skills
- ☒ anders, nl. Methodieken met diverse didactische kenmerken nl. somplex, Somplextra, Vooruit, Werken met grafische organisatiemethoden, Hoogbegaafde kinderen kunnen meer, Werken met journalen, Rekentoppers, Taaltoppers, Bolleboos, Kant en klaar plus, Taalmeesters, Leesmeesters, Denkwerk en smartgames.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. gedragsprotocol
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Vrienden voor het leven, kinderkwaliteitsspel, een doos vol gevoelens, een

huis vol gevoelens, Communicatiekoffer, E-motion.

- ☒ materialen met diverse kenmerken, nl. OPA-project, psycho-educatieboeken, Kinderen met aandachts- en werkhoudingsproblemen
- ☒ anders, nl. Mindset

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁶ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair):

- ☒ aangepast meubilair
- ☒ aangepast schrijfmateriaal.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ☒ handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
- ☒ keuken (voor leerlingen)
- ☒ speel-/gymlokaal
- ☒ keuken

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- ☒ rolstoeltoegankelijkheid
- ☒ speel-/gymlokaal
- ☒ extra grootte van de lokalen, gangen en speel/gymruimten
- ☒ een speelplein met extra kwaliteit

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- ☒ verzorgingsruimte⁷
- ☒ time-out ruimte⁸

- Specialistische gecertificeerde expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	Ja	visuele beperkingen
	Ja	auditieve beperkingen
	Ja	spraak/taal belemmeringen
	Ja	cognitieve beperkingen
	Ja	motorische beperkingen
	Ja	beperkingen door langdurige ziekte
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	AD(H)D
	Ja	Angst- en hechtingsstoornissen
	Ja	overige psychiatrische aandoeningen
	Ja	gedragsproblemen
	Ja	dyslexie
	Ja	Onderwijsachterstanden andere culturen

⁶ MRT=motorische remedial teaching

⁷ Idem

⁸ Het kan zijn dat de ruimte nog niet als zodanig is ingericht, maar wel eenvoudig om te vormen.

Toelichting

De intern begeleider (tevens kindercoach) heeft kennis op het gebied van dyslexie en lichte gedragsproblematiek en begeleidt leerlingen en leerkrachten. De vakleerkracht gymnastiek heeft kennis op het gebied van motoriek en kan hier in ondersteuning bieden.

Vanuit Plein013 is een consulent aan school verbonden voor vier uur per week. Zij ondersteunt de school ten aanzien van de zorg.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				☒
Bureau Jeugdzorg		☒		
GGD				☒
GGZ		☒		
MEE		☒		
(Kinder)ziekenhuis		☒		
Revalidatiekliniek		☒		
KDC	☒			
MKD	☒			
Justitiële inrichting	☒			
Politie	☒			
Gemeente: leerplicht		☒		
Gemeente: brede school	☒			
Gemeente: VVE	☒			
Gemeente: schakelklassen		☒		
Gemeente: ketenzorg			☒	
Buitenschoolse opvang				☒

Toelichting

Om de zes weken is er een zorgoverleg met daarin SMW, schoolverpleegkundige, consulente Plein013, intern begeleider en eventueel ouders.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is de spil in de onderwijsondersteuning voor een leerling. Dat wil zeggen dat de leerkracht ook de eerst aanspreekbare persoon voor ouders en externen is. Ook groepsanalyses worden in eerste instantie door de leerkracht zelf gedaan, maar dit komt ook aan de orde in een gesprek met de directeur en de intern begeleider. Het OPP wordt nu nog door de IB-er geschreven, op een later moment zal dit worden overgedragen aan de leerkracht, zo nodig met ondersteuning.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

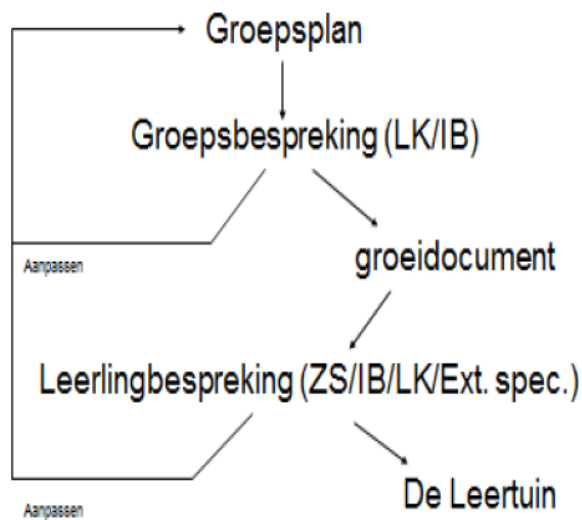
De ondersteuning vindt allereerst plaats in de groep. De leerkracht denkt vooraf na wat een leerling nodig heeft aan ondersteuning om het doel te bereiken. De ondersteuning is vermeld in het groepsplan. Een leerling kan geplaatst worden in de Leertuin als hij/zij buiten het groepsplan valt en/of een OPP heeft. De school heeft een Plusklas voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. In gevallen dat de ondersteuning ontoereikend is, wordt gebruik gemaakt van arrangementen van Plein013 of een leerling kan worden verwezen naar het S(B)O. De school heeft grenzen ten aanzien van leerlingen die op de Cito lager scoren dan een E-niveau en wanneer men de veiligheid voor de leerlingen niet kan waarborgen, zoals bij leerlingen met grensoverschrijdend gedrag.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Om vorderingen in ontwikkelingen bij de leerlingen vast te kunnen stellen, wordt gebruik gemaakt van CITO-toetsen en methodegebonden toetsen. Voor het volgen van de sociaal-emotionele voortgang gebruikt de school 'Kijk!' voor alle groepen en Sociale Competenties voor groep 3 tot en met 8. Voor groep 8 wordt tevens de SAQI ingevuld door leerlingen en leerkracht. Vanaf groep 5 vullen leerlingen ook zelf de lijst in. De resultaten worden vastgelegd in ParnasSys. Dit systeem is ook de bron voor de groepsanalyses. De school is nog op zoek naar een methode sociaal-emotionele vorming.

Drie keer per jaar bespreken de directeur en de intern begeleider de ontwikkeling en de vorderingen van de leerlingen met de groepsleerkracht. Er wordt aandacht besteed aan alle leerlingen, dus niet alleen aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze bespreking kan aanleiding zijn tot het treffen van maatregelen: aanpassing van de leerstof, extra hulp binnen of buiten de klas, extra aandacht van de leerkracht, gesprek met de ouders, extern onderzoek door de schoolbegeleidingsdienst. Er is een intern zorgteam met de intern begeleider, de directeur, de schoolverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker en de leerkracht van de leerling met een complexe problematiek. Twee keer per jaar worden aan de hand van de scores die behaald zijn op de methodeonafhankelijke toetsen de onderwijsresultaten per groep besproken. Voor de overdracht van groep naar groep wordt gebruik gemaakt van een groepsoverzicht. Daarnaast vindt er warme overdracht plaats middels een overleg met de vorige groepsleerkracht.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De looproute zorg is leidend. Het team denkt proactief in plaats van reactief en achteraf te bekijken of een leerling de doelen heeft behaald en vervolgens te 'repareren' als dit niet het geval blijkt te zijn. Er wordt een werkwijze gehanteerd waarbij de leerkracht vooraf nadenkt over wat een leerling nodig heeft om de gestelde doelen te bereiken. Conform de 1-zorgroute worden vier zorgniveaus gehanteerd. Als een leerling herhaald onvoldoende profiteert van een groepsplan, wordt de leerling aangemeld voor de leerlingbespreking. Om leerlingen aan te melden wordt een groeidocument ingevuld. Bij het doorlopen van de zorgroute wordt het pad in de figuur hiernaast gevolgd. Het groeidocument

wordt aangevuld met informatie van ouders.

De interne begeleider heeft een belangrijke instrumentele rol (jaarplanning 1-zorgroute, voorbereiden en voorzitten van groepsbesprekingen, ondersteuning bij het opstellen van groepsplannen etc.). De rol van de directeur en IB-er is verschoven van sturing naar coaching. De directeur komt minimaal twee keer per jaar uitgebreid en twee keer per jaar korter op klassenbezoek. Daarnaast komt ook de IB-er twee keer per jaar in de klas observeren. De bevindingen worden nabesproken en hebben een plek in de gesprekkencyclus.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De school heeft eigen richtlijnen voor het omgaan met dyslexie beschreven. Deze zijn in lijn met het landelijk protocol voor dyslexie. Er is een protocol voor medische handelingen en een gedrags- en een pestprotocol. Momenteel schrijft de school een protocol voor sociale veiligheid. Er zijn nog geen protocollen voor dyscalculie en het omgaan met hoger begaafde leerlingen.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Het team van de Petteflet ziet ouders als educatieve partners. Er wordt een grote rol aan hen toegekend, onder andere bij het bepalen van de onderwijsbehoefte van leerlingen. Het uitvoeren van het onderwijs is behouden aan de school. Het moet behapbaar zijn voor de leerling en leerkracht. Wel staat de school open voor de expertise van de ouders en is er veel mogelijk. Samen wordt gekeken naar kansen.

De benadering van ouders en kinderen binnen de school is persoonlijk en niet alleen gericht op problemen. Leerkrachten staan bij de deur om leerlingen te ontvangen, geven hen een

hand en doen dat ook bij vertrek. Alle leerlingen en ouders worden door de teamleden gekend. Bij problemen wordt een pas op de plaats gemaakt en ouders worden bij het zoeken naar oplossingen betrokken. Er wordt niet gedacht in snelle oplossingen. Een positieve insteek staat voorop: wat kunnen wij doen om het gedrag te verbeteren of het probleem te verminderen? De aanwezige ouder geeft tijdens het interview aan zeer tevreden te zijn over de samenwerking.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Eén keer per twee maanden is er overleg met scholen over wijk gerelateerde zaken die betrekking hebben op school. Alle scholen hebben een eigen karakter en kwaliteiten met eigen ontwikkelpunten. Voor zij-instromers wordt een passende school gevonden.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Samenwerking met overige reguliere basisscholen binnen Plein013 is minimaal. Er zijn bijeenkomsten voor directeuren en IB-ers en vorig jaar is een studiedag georganiseerd. Vier maal per jaar vindt het Reeshofoverleg voor IB-ers plaats.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen de Stichting Xpect Primair vindt er één keer per maand een directeurenoverleg plaats en om de zes weken een IB-netwerk. Men bespreekt speerpunten bestuursbreed en men deelt kennis met elkaar. Er zijn leergemeenschappen bijvoorbeeld op het gebied van rekenen. Op leerkrachtniveau bestaat het netwerkleren. Leerkrachten kunnen bij elkaar op school kijken. De scholen hebben onderling korte lijnen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Uitgangspunt van de centrale diensten van Plein013 is wat een kind nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen. Vier keer per jaar zijn er netwerkbijeenkomsten. Plein013 biedt verschillende arrangementen. De Petteflet maakt momenteel gebruik voor het steunpunt hoogbegaafdheid voor twee leerlingen en vorig schooljaar heeft de school gebruik gemaakt van de Taalklas voor twee leerlingen. De consultant is voor vier uur aangesteld op de school. Zij heeft korte lijnen met collega-consulenten. Alle consultanten samen beschikken over een scala aan specifieke expertise. De school is tevreden met deze constructie.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De school heeft geen samenwerking met VVE. Wel is er samenwerking met de voorschoolse opvang en de peuterspeelzaal. Er is een dossieroverdracht als leerlingen worden aangenomen op De Petteflet. Een digitale overdracht wordt niet gehanteerd, soms is er een warme overdracht. Er ligt een voorstel/plan voor digitale overdracht.

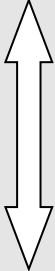
In het kader van de overstap naar het voortgezet onderwijs bestaat de samenwerking met POVO-013. De groepsleerkracht draagt de leerlingen 'warm' over en het voortgezet onderwijs geeft een terugkoppeling. Hieruit is gebleken dat de adviezen van school passend zijn.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De school kan contact opnemen met SBO Westerwel en hen vragen om adviezen. De SO-scholen komen alleen in beeld bij een verwijzing.

Opbrengsten uit het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team De Petteflet
Sterk argument Zwak argument	Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
	Veel 'zorg'leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.
	Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
	Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug.
	Liever klassenverkleining dan extra handen.

Afsluitende opmerkingen:

De medewerkers van De Petteflet hebben oog en aandacht voor de ontwikkeling van elke leerling. De ouders zijn hierbij belangrijke partners. Het team heeft is gericht op passend onderwijs voor alle leerlingen en heeft hiervoor nog vele ambities:

- In de PR de visie van Maria Montessori beter uitdragen voor (toekomstige) ouders en kinderen
- Onderwijs op dusdanige wijze bieden die de visie van Maria Montessori onderschrijft voor alle vakgebieden
- Ouders nog meer te betrekken in het ontwikkelproces van hun kind
- Leerlingen nog meer eigenaar laten zijn van het eigen leerproces
- Houding van leerkrachten naar leerlingen veranderen waardoor leerlingen meer zelfstandig functioneren
- Een slag slaan in het basisaanbod en de voorbereide omgeving beter op orde hebben (ruim aanbod in keuzeopdrachten)
- Meer richten op vrije opdrachten bij de basisvakken
- De onderwijsbehoeften van de leerlingen voor alle vakgebieden in kaart brengen
- Onderwijs richten op 21st Century Skills
- De opbrengsten moeten voldoende zijn en blijven
- Deskundig worden met betrekking tot psychische aandoeningen en meer scholing in het algemeen

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

De Petteflet toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
(auditor)